

Hevesvármegye

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

TARTALOM:

Indítványt teszünk! Hevesvármegye összes városainak és községeinek képviselőtestületeihez.

Török Kálmán és Venczell Ede egri kanonokokat prelátussá nevezte ki XI. Pius pápa.

Figlár Géza takp. igazgató Heves: Az aranypengő kényszer árfolyama, mint „gazdabaj!”

Éremkiosztás a hevesi hadirokkantaknál.

Dr. Illinyi László t. b. főszolgabíró: Pásztó jövője.

Dr. bellusi Baross Endre: Felelet a Borászati Lapokat ért támadásra,

Dr. Hammersberg Elemér tb. vm. tisztifőorvos Hatvan nagy horderejű találmánya a sebészet terén.

Kálmán Sándor a Magyar Mezőgazdasági Kiviteli Intézet levelezője München: Gyümölcs és főzelék termelésünk, értékesítésünk különös tekintettel Hevesvármegyére. **IV. Pöszméte. Ribizli. Megy.**

Vitéz dr. Sziráky Károly ügyvéd Hatvan: Gazdatisztek problémái.

Dr. Hammersberg Elemérné Kovalik Ilona Hatvan: Gyakorlati emberismeret.

Ring Gyula az I. P. O. K. alelnöke lett.

Balogh István, a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület titkára Gyöngyös: A teherautóforgalom korlátozása.

Az Egri Koronáról.

Az Apcvidéki Kőbányák R. T. közgyűlési meghívója.

Továbbá hírek, beszámolók stb. a megye minden részéből.

HATVAN,
1933. FEBRUÁR HÓ 27.
IV. ÉVFOLYAM 4. SZÁM.

Az egri Koronáról.

Eger város képviselőtestületének legutóbbi közgyűlésén *Vida Ferenc* felszólalásában a többi között azt a kérdést vetette fel, hogy mennyit fizet a város a Korona szállóra azért, hogy a bérlő benne megmaradjon? A Korona kérdése egyébként is állandóan foglalkoztatja a közvéleményt Egerben, éppen ezért szükségesnek tartottuk, hogy erre az ügyre elfogulatlanul rávilágítsunk. Abból indulunk ki, hogy Egernek szüksége volt idegenforgalmi szempontból a Korona színvonalán álló modern szállóra. A Koronát nagy költséggel meg is építette a város. A helytálló kritikai vélemények már ismételt elhangzottak arról, hogy az építkezés, illetve berendezés túldrága volt és a szálló, valamint étterem beosztása szakszerűtlen. Ennek ellenére meg kell állapítanunk az eddigi eredmények alapján, hogy az egri Korona a város idegenforgalmának fejlesztésében nagy misztót teljesít és ebben hivatásának magaslatán áll. Ennél a megállapításnál azonban nem hallgathatjuk el, hogy a Korona eddigi eredményei a mai bérlő: *Unterreiner János* nevéhez fűződnek legelsősorban, akinek működése országos, sőt európai hírnevet szerzett Eger város szállójának. Itt azonban nem a bérlő személyével, hanem kizárólag csak a béreltet kívánunk foglalkozni. Főlegesen talán előre bocsájtanunk, hogy a város közönsége évente körülbelül százezer pengőt fizet a Koronába fektetett kölcsöntőke annuitására, de arról még álmodni sem szabad, hogy a Koronát olyan bérlő is kivehetné, aki ekkora évi bért kiizethetné. A miskolci, háromszor akkora és összehasonlíthatatlanul nagyobb forgalmu Korona szállónak évi bére 24 ezer, az egri Koronáé 12 ezer pengő. Nem tudjuk, mennyi volt a miskolci Korona 1932. évi forgalma, de az egri Koronáé 117 ezer pengő volt és erre négyezer pengő volt a bérlő vesztesége. Ugy emlékezünk, hogy az egri bérlő, amikor a Koronát átvette, 250 ezer pengő évi forgalomban jelölte meg azt a minimális összeget, amelynél veszteség nem éri. Ezt a minimális forgalmat egyetlen évben sem érte el az egri Korona. Ellenben jött a bombásodás tízenegy hónapos vesztesége, az utépítés, a gyermek-paralízis következtében lecsökkent idegenforgalom. Ha mindezekhez hozzáadjuk az egri magas vízdíjakat, (1700 pengő egy évre a Korona kedvezményes vízdíja), a drága egri villanyt, továbbá azt a körülményt, hogy 1933. januárjában csak 4200 pengőt forgalmazott az egri Korona, világosan látjuk, hogy nem rózsás a bérlő helyzete. Így még azon sem lehetne csodálkozni, ha a bérlő nemhogy nem fizetne bért, hanem szubvenciót kérne Eger városától azért, hogy megmarad az egri Korona béreltében.

Mindez fájdalmasan érinti Eger város polgárságát, amely óriási anyagi áldozatokat hoz évente a Koronáért. De ne felejtjük el, hogy még nagyobb lenne ez az áldozat akkor, ha a város vezetői nem találtak volna olyan kiváló bérlőre, aki a szálló és étterem vezetésében országos elismerést szerzett Egernek és a város Koronája ma kellemes meglepetés, sőt látványosság minden idegen szemében, aki Egerbe látogat.

Helyreigazítás. A Gyöngyösi Vöröskereszt Egyesület működéséről szóló beszámolómban sajnálatunkra hiba csuszott be. Tévesen az egyesület pénztárnokát említettük titkár gyanánt. Készséggel közöljük, hogy az egyesület titkára dr. Wiltner Sándor, aki odaadó fáradsággal és ügybuzgalommal dolgozik az egyesület érdekében.

Rövid idő alatt 25 százalékkal estek Egerben a lakásbérek.

Sok az eladó ház, de nincs vevő.

Egerben az utóbbi időben nagy mértékben estek a lakbérek és ezzel leszállott a házak értéke is. A februári lakbérnegyed elején szinte általános volt a bérlésszállítás. Az utóbbi időben közel 25 százalékkal csökkent átlagban a lakbér. Ennek okát főképpen a tulmagas közterhekben, legelsősorban pedig a víz- és csatornadíjak nagyságában látják. Ezeknek a magas közüzemi díjaknak mérséklésére az egri háztulajdonosok erőteljes mozgalmat indítottak és egyesületbe tömörültek, amelyben napról-napra növekszik a tagok száma.

A háztulajdonosok egyesületének vezetői nagy akciót készítenek elő az egri házvagyon megmentésére, mert katasztrófálisnak tartják a mai helyzetet. A városban ugyanis rendkívül sok az eladó ház, de az alacsony árak mellett is alig akad vevő. Sokszor még árverésen sem kelnek el az egri házak.

A gyöngyösi leventék műsoros estéje. Már egy ízben megemlékeztünk arról a szép és kiválóan eredményes munkáról, amely a gyöngyösi Levente Egyesületben folyik. A legutóbb megtartott műsoros est is azt bizonyítja, hogy az egyesületnek rátermett vezetője van. Szabó Jágó vezérigazgató elnök állandó támogatása és Krupanszky László parancsnok fáradságot nem ismerő lelkes ügybuzgalma mindenkor biztos záloga lesz az Egyesület sikeres működésének.

Néhány szó a közegészségügyhöz. A „Hevesvármegye” legutóbbi számában Beőkönyi Viktor földbirtokostól fenti címmel a körorvosokat érintő közleményt hoztuk. A közleményt széles körben érdeklődés kísérte. Lapunk legközelebbi számában dr. Kemény Jenő csányi körorvos vármegyei t. b. járási tisztiorvos, az országos kir. orvosi bizottság v. titkára fog a megjelent cikkekre válaszolni.

581 933. sz.

Pályázati hirdetmény.

Hevesvármegye egri járásához tartozó Felnémet községben lemondás folytán megüresedett vezető-jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma: 4 szobából álló természetbeni lakás, 10 kath. hold és 473 négyszögöl föld haszonélvezete. Törvényszerű fizetés és a vármegyei szabályrendeletben megállapított magánmunkálati díjak.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy személyi adataikat, erkölcsi és politikai megbízhatóságukat, valamint képesítésüket igazoló okmányukkal felszerelt kérelmüket hozzám 1933. február hó 28-án déli 12 óráig nyújtsák be, mert a később érkező pályázatokat figyelembe venni nem fogom.

A választás 1933. március hó 2-án délelőtt 10 órakor Felnémet község közházánál fogom megtartani Eger, 1933. február 17.

Dr. Szabó Gyula s. k.
főszolgabíró.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDEVRE 3 PENGŐ

Indítványt teszünk!

Heves vármegye összes városainak és községeinek képviselőtestületeihez!

Minden, hazáját szerető és féltő magyar aggodalommal látja, hogy a nemzet még mindig nem siet lerömi nagy, becsületbeli adósságát fiaival szemben, akik a világháború borzalmas poklában életüket, vérüket, testi éjségüket és vagyonukat, jövőjüket áldozták érte. A volt hadviselő államok között Magyarország az, ahol a köz-, társadalmi és gazdasági életben a legkisebb megkülönböztető érdemet, előnyt vagy tiszteletet biztosít a polgárnak a hadiárvaság, özvegyiség, rokkantság, a tűzvonalban végzett harcokérti szolgálat, a vagyon feláldozása hadikölesén alakításban.

Ezeréves katonai nemzet volnánk pedig itt Dávidtól Orsováig és Vereckétől az Adriáig. Nemzetünk nagy katonái örökeit, a magyar polgár harci vívőzséjét az egész világ bámulta, elismerően glóriával övezte. Megdöbbenéssel kell azonban megállapítanunk, hogy itthon, saját nemzetünk körében, vajmi keves jut ki onnból az elismerésből és glóriából a békés polgárnak bel magyar katonáink, akik a világháború minden frontján hős volt, halálos hátrával zúduló rohammal a legvitézebb ellenséget is elsöpörték, vitézségük, hősiességükkel koszorúzták az örökön hadi tetteik az öt világrészt benyújtó katonai hőstől a világháborúig. Nem a múlt dicsőségét siratjuk, nem a kegyetlenségünk fájdalmát, ez szűn, hanem a magyar jövőjüket féljük, akkor, amikor a csatákból visszatért magyar katonák mai sorsát panaszoljuk.

Közzük meg végre a nemzet nagy, becsületbeli adósságának törvényszerűségét! Indítványt teszünk éppen azért Heves vármegye összes városainak és községeinek képviselőtestületeihez: *Minden város, nagyközség örökítse meg a tűzvonalban harcolt katonáinak nevét a képviselőtestület tanácskozó termének falán.* Nem márványtáblán, de legalább papíron, egyszerű fakereiben. Legyenek ott együtt a névsorban a halott és a még élő katonák. És ne feledjük el, hogy a hősi halottakat és az élő frontkatonákat csak a sors egy véletlen pókfonalra választotta el a golyózáporban, gránáttűzben és gáz-pokolban, ahol együtt harcoltak.

Az országban mindig szűkebb lesz a minden-

napi kenyér porciója. *A mindennapi kenyérből legelsősorban azok legyenek jogosítottak, akik a harc-tereken életük kockázatásával rótták le kötelességüket a Haza iránt.* Indítványozzuk ezért azt is, hogy a nemzeti becsület megmentésére mindenki érezze át kötelességét, *szívelje meg és vegye figyelembe a kenyéradásnál vármegyénkben mindenki a harc-tereket járt békés polgárok szemmel meg nem mérhető teljesítményét,* amit a világháborúban a nemzetért, ezért a vérükkel is szentelt magyar földért, értünk végeztek.

Példának állítjuk itt a megye közönsége elé az egeri székesfőkapitán dekániát: *Mauer Béla* prépostkanonokat, aki az egeri frontarcosokhoz írt levelében bejelenti, hogy

a főkapitán legelsősorban frontarcosokat alkalmaz arató és más gazdasági munkáinál!

Igenis vannak tehát, akik megérthetik az idők szellemét és hazafias kötelességnek érzik az berséges magyar szívükkel mindazt, amit írtak be előmondottunk!

De ezzel a nemess és bizonyára, rosszható példával mérőben ellenkező szeméremlet is hozunk fel, *Vámosgyörkőn* történt.

Vitéz Endresz Ferenc a honvédelmi szolgálatával, mellén a nagy ezüst és bronz vitézségi érmmel, folyamodott egy ezsláját vesztett italmérési engedélyért, de a pénzügyminiszter értesítette őt 1932 január 8-án kelt 155511 X. tosz. rendeletével, hogy benyújtott kérelmét elutasítja!

Más kapta meg a 100 darab kenyéret jelentő jogot a nagy kércés, több jogalca, többet áldozott-e a haza oltárán, mint az elutasított vitéz Endresz Ferenc

. . . . A nemzet létalapját mindenkor a nemzeti erkölcs képezte.

Nemzeti erkölcs, a nemzet becsületbeli adóssága kiegyenlítése nélkül elképzelhetetlen.

Nemzetmentő munkát teljesítünk akkor, amikor megkezdjük a becsületbeli adósság törlesztését!

Bizalommal várjuk a hazafias gondolkodású képviselőtestületek döntését!

Török Kálmán és Venczell Ede egri kanonokokat prelátussá nevezte ki XI. Pius pápa.

Egész Heves vármegye közönsége örvendetes meglepetésképpen fogadta a hírt, hogy XI. Pius pápa az egri érsek előterjesztésére Török Kálmán prépost kanonokot, az egri Egyházmegyei Takarékpénztár Rt. elnökét és Venczell Ede prépost-kanonokot, az egri érseki Jogakadémia igazgatóját pápai prelátusokká nevezte ki.

A prelátus domesticus (a pápa Ő Szentségének házi főpapja) egyike a legnagyobb megtiszteltetéseknek a róm. kath. Egyház hierarchiájában. Mindkét egri főpap személyében méltó lerít talált és nagy érdemeket jutalmazott a magas kitüntetés.

Török Kálmán vármegyénk szülőtte, egyike a legnépszerűbb és legkiválóbb egri főpapoknak. Hosszabb ideig már mint fiatal pap az egri főszékesegyház hitszónoka volt, azután tizenhat évig Gyöngyös város plébánosa. 1906-ban és 1910-ben a gyöngyösi kerület országgyűlési képviselővé választotta. Hazafias lelkületét, ragyogó szónoki tudását, irodalmi munkásságát ebben az időben így jellemezte *Thaly Kálmán*, a kuruc irodalom kiváló művelője: „Török Kálmán, ha Te a Nagy Fejedelem idejében élél volna, csak Te lehetél volna Rákóczi papja!” 1915-ben a király egri kanonokká nevezte ki. Egy ideig dékánja volt a főképtalannak, 1926-tól pedig az Egyházmegyei Takarékot irányítja a legmagasabb pénzügyi körökben is elismert gazdasági tudással. Nemrég számoltunk be arról, hogy Gyöngyös város 18 évi távolléte után is milyen szeretettel övezi régi plébánosát, képviselőjét és diszpolgárát.

Venczell Ede mint fiatal pap Pásztón, Miskolcon, majd Tiszafüreden működött. Azután az egri tántóképző igazgatója, majd egyházmegyei lőtanfelügyelő lett. A tanügynek és az ifjuságnak áldozatkész barátja. 1911-től a Szent József Internátus igazgatója. Török Kálmánnal egyidőben 1915-ben nevezte ki I. Ferenc József király egri kanonokká. 1928 óta a nagymultu egri jogi főiskolának igazgatója és vezetése alatt egyre jobban fejlődik és felvirágzik az ország egyetlen katolikus főiskolája: az érseki Jogakadémia. 1931-ben az egri egyházmegye főesperese lett Venczell Ede kanonok.

Az aranypengő kényszer árfolyama, mint „gazdabaj.”

Irla: Figlár Géza.

A bankzárlat nyomán keletkezett országos nyugtalanság lecsillapítására és a rosszakaratu spekulációk által megkísérelt pengőrontás megállítására tagadhatatlanul igen bölcs intézkedés volt az aranypengő életbeléptetése.

Ezzel szemben azonban teljesen jogos a mezőgazdaságnak az a panasza, hogy amióta a kormány az aranypengő értékét rendeletileg leszállította és mozdulatlaná tette, védelmére pedig a külföldi pénznemek és váltók szabad forgalmát korlátozta, sőt mezőgazdasági kiviteli tilalmakat is létesített, az aranypengő, a mezőgazdaság szervezetlensége, s ezzel ellentétben, az ipari és a kereskedelmi érdekeltségek ügyessége következtében, a magyar gazdaság legnagyobb károkozójává lett, mert az aranypengő az oka annak, hogy a mezőgazda, külföldre szállított

termelvényeinek a valóságos piaci árából, a nélkül, hogy még tiltakozni is módjában lenne, még a legkeresettebb cikkeknél is, legalább olyan arányu veszteséget kénytelen elszenvedni, mint amilyen arányu eltulodás 1931. augusztus 1 óta a szinarany pengőben kifejezett áraban bekövetkezett.

Ha egy pillantást vetünk az árfolyamlapra, láthatjuk, hogy 1931. augusztus 1-én a 20 koronás arany 2350 P. volt, ma pedig ezért 3250 P-t kell fizetni, ami valójában azt jelenti, hogy én, mint mezőgazda, a külföldön 3250 P-ért eladott áruért, az aranypengő értékét számítva, csak 21 P. 60 fillért kapok itthon s azt sem aranyban.

Anélkül, hogy valakit bántani, vagy kisebbiteni szándékunk volna, — ilyen tényállás mellett — nem hallgathatjuk el azt, hogy helyrehozhatatlan hiba és gyengeség volt a mezőgazdák és a mezőgazdasági érdekeltségek részéről, hogy panaszaik dacára belenyugodtak abba, hogy a pengő belső vásárló erejének fenntartásáért, csak a mezőgazda hozzon áldozatot, holott tudták, hogy a pengő nemzetközi árfolyamának romlásáért mindenkit lehet kárhözhatni, csak a mezőgazdaságot nem. Arra pedig egyáltalán nem lehet magyarázatot találni, hogy még sem kísérelték kiharcolni legalább azt, hogy a gazdasági igazságnak megfelelően, a pengő belső vásárló erejének megtartása és az érdekeiben hozandó áldozatok viselése megoszoljon, a másik két termelési ág között is. Megoszoljon pedig azért, mert a magyar ipari és kereskedelmi termelés értéke jóval nagyobb, mint a mezőgazdasági termelés értéke és mert az aranypengő szabadjegyzése esetén, az ugynevezett kartelleknek, csak olyan haszon egy részéről kellene lemondaniuk, amellyel a túlzott vámvédelem, ma is indokolatlanul biztosít a részükre, holott a mezőgazda, akinek dollárjáért 573 P-t adnak, nem a magas haszonról mond ma le, hanem kénytelen elveszíteni termelvényeinek világpiaci értékéből 40%-ot.

Az aranypengő elmélet keresztülvitelének jelenlegi módja, a magyar mezőgazdákknak, 1931. augusztus 1-től számítva, a kiviteli összegek figyelembe vétele mellett, (évi 490 millió pengő) 19 hónapig kereszttől cca 40%-os, azaz mintegy 228 millió kárt okozott, holott erre igazán nem szolgáltak rá.

Nekünk gazdáknak tehát létidekünk, hogy összes érdeképviseletünk útján, a legerélyesebben követeljük az aranypengő kényszerárfolyamának megszüntetését, mert ha ez tovább így tart, akkor még a reményei is elvesztjük a mezőgazdasági termelés fellendülési lehetőségének.

De különben is — a pillanatnyi előnyöktől eltekintve — az aranypengő kényszerárfolyamának a fenntartása, minden termelési ágra, egyformán káros:

Először is, nem sikerült vele a pengő belső vásárló erejét megvédeni, amit bizonyít az, hogy az iparcikkek ára, minden vonalon, emelkedik.

Másodszor, dacára a valuta és a deviza korlátozásoknak, nem sikerült alkalmazásával a Nemzeti Bank fedezete alapját szaporítani, de nem azért, mert több a behozatal, mint a kivitel, hanem azért, mert az ország fizetési mérlege passzív, ennek eltüntetésére pedig, csak tőkekepződési lehetőségek megteremtése útján lehet közreműködni, márpedig az aranypengő elméletének gyakorlati alkalmazása minden tőkekepződési alkalmat megakadályoz akkor, amikor miatta, a mezőgazdaság a világpiaci áránál 40%-kal olcsóbban kénytelen terményeit értékesíteni

és így a még el nem adósodott gazdák sem jutnak abba a helyzetbe, hogy betétek gyűjtésére gondolhassanak.

Harmadszor nem sikerült vele a pengőben levő pénztöke védelme sem, mert kizárólag az aranypengő kényszerárfolyama az oka annak, hogy a külföldi fizetési eszközökkel való jogosulatlan üzérkedés, dacára annak, hogy külön rendőrség ellenőrzése alatt áll, napról-napra szaporodik úgy, hogy a takarékbetétek elvonása e miatt országszerte, állandóan tart.

Negyedszer pedig azért, mert a magyar ember munkáját olyan olcsóvá teszi 40%-os diszparitása, hogy a munkástömegek fékentartása érdekében, állandó jellegű és mindig szélesebb körre terjedő jótékonyági akciókra van szükség, aminek következtében a munkás tömegek olyan igényeket támasztanak (munkanélküli segély, stb.) amelyek már a kommunizmus határára mozognak.

Végül pedig azért, mert mint a legutóbb megkötött és most is tárgyalás alatt levő kereskedelmi szerződések igazolják, a külföld nem tűri a hazai ipar kiváltságos helyzetét és a hazai mezőgazdaság segítségével cserekereskedés után igyekszik a magas vámvonalakon bejutni, tehát helyesebb, ha önszántából vállalja az aranypengő jegyzésének ráeső veszteségeit, mert ellenkezéseinek több, mint valószínű, az lesz a következménye, hogy a mindjobban öntudatra ébredő agrár társadalom, a kereskedelmi szerződések megkötésénél, a csere elvének még szélesebb körű alkalmazását fogja keresztülvinni, ami az amugyis, nyersanyag híján mondhatni levegőbe épült, hazai ipar mellőzését, ezzel összefüggőleg menthetetlen elpusztulását fogja maga után vonni.

Miután az aranypengő alkalmazásával a mezőgazdálkodók a legnagyobb kárt, a létfenntartás érdeke parancsolja tehát, hogy minden gazda, gazdasági egyesület, gazdasági kamara, gazdamozgalmak irányítói és vezetői, halogatás nélkül a saját hatáskörükben lassanak hozzá ahhoz, a nagy munkához, amelynek eredményeként (országgyűlési képviselőkkel való érintkezés-, községi képviselőtestületi és vármegyei gyűléseken hozandó határozatok-, gazdasági egyesületek által megszerkesztett feliratok-, esetleg egy országos gazdagülés útján,) végre megszüntetessék az a lehetetlen állapot, amely az aranypengő elmélet, gyakorlati alkalmazása miatt, a magyar gazdákra annyi helyrehozhatatlan kárnak és hátránnak az okozója.

Azoknak pedig, akik bámulatos elmevel az aranypengő kényszer árfolyamával indokolják az állam-költségvetés keretein belül eszközölt apró megtakarításokat -- feleljenek azzal, -- hogy a mai költségvetés az állam teherbírási képességét épp olyan arányban mulja felül, mint amilyen arányban a pengő hivatalos árfolyama, tényleges értékénél kevesebb, tehát a költségvetés keretein belül azután is lehet és kell megtakarításokat végezni, mert eső a befejezője minden olyan gazdálkodásnak, ahol a teherbírási képesség és a teherviselési köteleesség nem áll egyenes arányban.

Befejezésül pedig annyit, hogy az aranypengő jegyzéséből, ha az a tényleges viszonyoknak megfelelő, senkire kár nem származik. Ellenkezőleg, csak ez fogja megakadályozni a Nemzeti Bank által kibocsájtott pengő árfolyam értékének további esését, ez fogja megszüntetni a napjainkban dúló gazdasági bajok kuforrását, a pénzsűkét, mert a koronaromlás idejéből mindenki tudja, hogy ha egy

pénzegység névértéke, valóságos értékének meg nem felel, az nem szerepelhet önmaga árfolyam értéke gyanánt, mert akkor mindazok, akik e pénzegységben tartoznak, igyekezni fognak annak értékét, minél rohamosabban lerontani. Ilyenkor szokta az „adósság csinálás“ a jó üzlet fogalmát betölteni és mint a példa mutatja, hozhat a kormány bármilyen szigorú rendeletet, ennek gátat velni nem tud.

De amint a múltban, a „takarékkorona“ megalapítása minden rendőri beavatkozás nélkül egyszerre megállította a koronarontást, épp úgy most is, az aranypengő hivatalos árjegyzése, nemcsak feleslegessé tenné a valuta rendőrséget, a transfermoratóriumot, hanem meg is indítaná a gazdasági életet, mert a pengő tartás minden veszélye elmulva, minden adós azon igyekezne, hogy a pengő belső értéke növekedjék, mert az neki egyenesen érdekében állna és miután a hitelnyújtás újra igen jó és biztos üzletévé válnék, a pénzsűke is megszűnne s a gazdasági fellendülés egyik legnagyobb akadálya el lenne hárítva. Tehát az aranypengő kényszerárfolyama mint a gazdasági élet károkozója, az egyetemesség érdekében, haladéktalanul megszüntetendő.

Éremkiosztás a hevesi hadirokkantaknál.

Lélekemelő két napig tartó szép ünnepség keretében zajlott le a hevesi hadirokkantak jelvénykiosztása.

A hivatalos ünnepség február hó 19-én zajlott le, előző este diszlocadás volt, amelynek sikere érdekében Feszli Ferencné vezetésével lelkes műkedvelői gárda működött közre.

Az ünnepi istentisztelet után dr. Alpáry Imre t. b. főszolgabíró, a Honsz. csoport ottani elnöke megható ünnepi beszéd keretében tette le a megemlékezés kuszorúját az elesett bajtársak emlékművére.

Az ünneplő közönség ezután a Polgári Olvasókör dísztermében gyülekezett diszkozyülésre, amelyet vitéz dr. Tömösváry János főszolgabíró diszelnök nyitott meg. Lelkes, nagyvonalu ünnepi beszédét a jelenlévő hadirokkantak hálás szívvel, jóleső érzéssel hallgatták. Elhagyatottságukban nagy bizalmat kölcsönöztek nekik azok a kitüntető és nagy szolgálataikat elismerő szavak, amelyekkel vitéz bajtársuk illette őket.

Az ünnepi beszédet dr. Gáspárdy Elemér országgyűlési képviselő tartotta, aki tartalmas, emelkedett szellemű hazafias beszédében biztosította a hadirokkantakat arról, hogy a törvényhozás házában mindenkor a legnagyobb szeretettel fogja képviselni ügyüket.

Buczko János esperes-plébános és Dombrády Lajos, a Honsz. országos alelnökének lélekemelő beszédei után a diszkozyülés véget ért.

A Lengyel Köztársaság Országos Főtűzoltó Szövetsége Hirling Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, tűzoltóparancsnok, m. országos elnökségi előadó részére (Varsóban tartott határozata alapján) az arany jelvényét és a diszoklevelet adományozta. A Lengyel Tűzoltó Szövetségnek ez a legnagyobb kitüntetése. Értesülésünk szerint az Országos Tűzoltó Szövetség a magas kitüntetést ünnepség keretében március hóban akarja átadni.

Pásztó jövője.

Írta: dr. Illinyi László.

(Folytatás).

Vegyük csak sorra előbb azokat az elgondolásokat, amelyek a község gazdasági életének fel-
élesztését célozzák és pedig a termelési ágak szokásos
hármias sorrendjében.

Mezőgazdasági téren csak egyetlen lehetőség
van, igaz, hogy ez aztán óriási perspektívát nyújt:
a gyümölcstermelés nagyarányú kifejlesztése és pedig
nemcsak Pásztón, hanem azt központtá téve az
egész gyümölcstermelésre kiválóan alkalmas nagy-
kiterjedésű vidékén. A szervezésnek, propagandának
(tanfolyamok stb.) még áldozatok árán is innen kell
kiindulni, de viszont a piacot is ide kell majd össz-
pontosítani és idővel gondoskodni kell egy táro-
lásra, csomagolásra és szállításra alkalmas tágas,
pormentes higiénikus berendezésű piacterről, hogy
ide tereljük messze vidékről is a termelőt és meg-
felelő kényelmet biztosítsunk a kényes kereskedőnek.

Nagyobb ipartelepeink sajnos nincsenek. A
valamikor oly virágzó kézműipar hanyatlása már a
békeévekben megkezdődött, ma pedig már egyenes-
en katasztrófális helyzetbe jutottak derék iparosaink.
Fájdalom, közvetlenül és biztosan ható ellenszere
nincs ennek a szomorú sorvadási folyamatnak és a
multban oly tekintélyes, sőt a városokban és Pásztón
is vezető szerepet játszó iparosztály elvesztett po-
zícióját többé nem lesz képes visszanyerni, ami tár-
sadalmi és nemzeti szempontból kétségkívül vesz-
teséget jelent. És ennek nem erkölcsi okai vannak:
a termelési viszonyok változása hozta ezt magával.
A mechanizált termelés a kézműipart létalapjában
támadta meg és mind szűkebb térre szorítja, jóllehet
fennmaradnak egyes oly természetű iparágak, ame-
lyeket a gyárilap sohasem veszélyeztethet. Ilyen
körülmények között nem igen található olyan
emelt, aminek segítségével a süllyedő helyzetben
lévő ipart felemelhetnénk és ezáltal a község fel-
lendülését előmozdithatnánk. De természetesen más
eszközökkel gazdasági téren elért minden pozitív
eredmény jótekonny hatással lenne az iparosság
helyzetére is.

Másként áll a dolog a kereskedelemmel. Pásztó-
t kedvező fekvésénél fogva normális gazdasági
viszonyok mellett elég élénk kereskedelmi gócponttá
lehetne kifejlesztetni, ehhez u. i. meglehetősen nagy
„hinterlandja” van, kivált Nógrád felé, melynek köz-
ségei nagy körzetben Pásztó állomással gazdaságilag
szintén a Salgótarján-hatvani vasútvonalra támasz-
kodnak. A több irányból összefutó közlekedési utak
hasonlóképpen ide terelik a forgalmat. Kívánatos
volna az úthálózat tovább fejlesztése. Az épülő-
félben lévő hasznosítóhutai ut, ha majd eléri a
Mátra magaslatain fekvő hutákat — eltekintve az
autó és turistaforgalom nyújtotta előnyöktől — 2000
ujabb fogyasztót jelent majd Pásztónak, mert tudva-

levőleg a hutai nép főleg napszámkeresményből él,
a mostoha viszonyok közt alig képes magának
valamit termelni és így majd minden szükségletét
pénzért szerzi be. Ép ily fontos volna, a Pásztó-csécsei
ut kiépítése is. Pásztó gabonapiaca számottevő.
Szesz és ásványolaj kereskedése is fejlődőképes.
Hetipiacai élénken látogatottak. A kiskereskedelem
helyzete biztatóbb, mint Hatvanban, hol a főváros
közelsége már is bénítólag hat.

És Pásztó község jobb sorsának kialakulásá-
ban csupán ezen tényezőknél jut szerep? Nem! Én
Pásztó igazi jövőjét másban látom. Abban, amit az a
sejtelmes északi szél sug ennek a szunnyadó kis
városkának a fülébe, mint a felvidék üzenetét: hogy
alakuljon át felvidéki jellegű városkává. Város? E
szót ugyan nem mint községe-szervezeti fogalmat
használok, de még ha valamikor valóra válnék is,
nem parvenü tolokodás volna ez, hiszen ehhez tör-
ténelmi jogcíme és tradíciói vannak ennek a hely-
nek. Már a legrégebb történelemben szerepel, falai
között pihent meg a honfoglaló Árpád és Zsigmond
alatt Budával egyenlő jogokat élvezett.

Én Pásztónak egész jövőjét, fejlődési irányát és
végcélját egy szóban foglalom össze. És ez a bűvös
szó: a Mátra. U. i. szunnyad itt ez a község ennek
az öreg hegységnek az ölében, mintha mi köze sem
volna hozzá. Pedig hitem szerint idővel Pásztó lesz
az új életre kelt Mátra „Poprád-Felkája”.

Aki bejárta ezt a hegységet, el kell hogy ismerje,
hogy a Mátra a legszebb, legváltozatosabb és termé-
szeti szépségekben is leggazdagabb része a Pásztó-
nál kezdődő nyugati csoport: a szép hasznosító völgy,
egyik oldalán az erdőségekkel borított komor Nyikom-
mal, a másikon pedig azzal a hegyvonulattal, amely
a tavaszi virágos réteiről híres Óvárral és a lensé-
ges kilátást nyújtó Ágasvárral kezdődik, majd a
hutáknál lensíkszerűen kiszélesedve lassan bele
olvad a Nagygályába. E hegyek közt van elrejtve
az elbűvölően szép Csörgő patak völgye és itt pihen-
het meg a fáradt turista az idillikus helyen épült
ágasvári (báró Hatvány Endre) menedékházban.

Manapság sok szó esik az idegenforgalomról.
Talán kissé tulságosan is divatba jött e szó. Ne
áltassuk magunkat azzal, hogy a mi Mátránk külföldi
viszonylatban is komolyan számításba jöhet, de az
kétségtelen, hogy mi magunk a hazai nyaralás, turisz-
tika és sport szempontjából, továbbá mint elsőrangú
gyógytényezőt nem nélkülözhetjük még akkor sem,
ha — amit a jó Isten mielőbb adjon — régi hatá-
rainkat visszaszerezük. A turisztika és sport csak
a háboru óta vált szinte tömegmozgalommá, a
nyaralás, üdülés, hétvégi pihenés pedig ma már
életszükséglete nemcsak a kiváltságos, hanem a
szerényebb viszonyok közt élő osztályoknak is. Egy

ujabb gazdasági fellendülés mozgásba hozná az egész világot, egy modern népvándorlás indulna meg, hogy a népek egymás ismeretlen országait az olcsó és gyors közlekedési eszközök felhasználásával felkeressék és megismerjék. Ez a vágy nem élt úgy soha az emberekben mint ma. De a technika korszakának még talán csak most állunk a küszöbén, az élet mindig szédítőbb és szédítőbb iramúvá válik, a nagyvárosok lakói — kereskedő, iparos, hivatalnok, munkás egyaránt — idegölő munkájuk után sielni fognak a lálmás kőrengetegből ki a szabad természetbe, hogy ott csöndben pihenve felfrissüljenek és új erőt merítsenek. Így a magyar főváros is ontani fogja magából hétvégén az üdülésre vágyó emberek tizezeit, akiknek sem idejük, sem anyagi tehetségük nem lesz, hogy külföldi országokat vagy távolabbi vidékeket keressenek fel, hanem 1–2 napi pihenőjüket bizonyára a főváros közelében, arra alkalmas hegyvidéken vagy a magyar tenger mellett fogják eltölteni. S hogy azt e helyeken meg is találhassák, annak meg kell teremteni a feltételeit.

A fővároshoz való közelsége révén ebben nagy szerep vár a Mátrára, amely Csonka Hazánk egyikéül is a legnagyobb hegysége. Így a tervbe vett Pásztó-Gálya-mátraházai új mátrai út, melynek egy kisebb szakasza már építés alatt áll, nemcsak helyi és vármegyei, de országos jelentőséget is nyer, mert a Mátra megközelítése igazán csak így válik lehetővé. És nem Pásztó lesz-e, mint ennek az útnak kiinduló pontja és egyben mint egyetlen fővonalmenti mátrai vasútállomás a Mátra „Poprád-Felkája”? De az autóforgalom tulnyomó része szintén Pásztón keresztül fog lebonyolodni. És hogy ez mi jelent majd Pásztóra nézve, arról azt hiszem felesleges írnom.

Ezért hát nem ártana Pásztónak ezzel a vén Mátrával komoly érdekszövetségre lépni. Az egész Mátra — kérdést Pásztónak kell magához ragadni, irányítani és megvalósítani. Egyelőre csak egy nagyvonalú program kidolgozására volna szüksége. De a kész „mozgósítási tervet” itt kell őrizni a fiókunkban, hogy ebben a pillanatban, amikor a gazdasági helyzet javulása bekövetkezik — amiben bizván bízunk — teljes erővel tudjunk harcba bocsátkozni. Mert sok a teendő . . .

Hatalmas és céltudatos propaganda minden irányban. Képcsoportokat kell keresni a nagy turista egyesületekkel, cserkész szövetséggel és idegenforgalmi intézményekkel és az ő szakszerű tanácsaik és kívánságaik figyelembevételével kell a szervezés munkáját elvégezni. Izléses plakátok hirdessék ország-szerte, hogy mit nyújt a Mátra. Össze kell állítani tetszetős füzet alakjában a „Mátra-kalauzt”. Kedvezményes vasuti viteldijakat kell biztosítani Pásztóig. Meg kell szervezni a megbízható, olcsó és jó közlekedést: az autóbussz forgalmat Pásztó állomásról az új mátrai úton a Mátra belsejébe. Fell kell állítani a Pásztói „Mátra-muzeumot” összegyűjtve ab-

ban a Mátrára vonatkozó egész irodalmat és az egész Mátravidéket jellemző történelmi, néprajzi, földtani, növény- és állatvilági tárgyakat, nemcsak látványosságnak szánva, hanem hogy azzal a további tudományos kutatások alapja is legyenelve. Meteorológiai megfigyelő állomást kell felállítani. Fell kell tártani és gondozásba kell venni a vidék történelmi emlékeit és nevezetességeit. Modern közegészségügyi viszonyokat kell teremteni az egész vonalon. Turistautakról, kilátókról, pihenőkről, sétányokról, forráskutakról, barátságos vendéglőről, menedékházakról, tejivókról, sporttelepekről, szórakozásról és mindenekelőtt olcsó ellátásról kell gondoskodni. S természetesen lehetőleg nem a közpénzekből, hanem magántól okos bevonásával. Ausztriai mintára intézményesen kell megszervezni a huta falusi nyaralást. Elő kell mozdítani vikend telepek létesítését és nyaralók építését. Ki kell harcolni a város erdei vasuti megállót. Megfontolás tárgyává kellene tenni, hogy nem volna-e lehetséges a szomszédos erdei községi vadászterületeket és közbeekelődő kisebb önálló vadászterületeket egybeolvasztva nem bérlet útján, hanem megfelelő egységes kezelés mellett napi vagy alkalmi vadászjegyek útján értékesíteni és az idegenforgalmat ezzel is növelni.

De akkor Pásztónak is új köntösbe kell öltözni . . .

Mert lehet-e itt addig valamit kezdeni, míg a vasutról belépő idegent egy — bocsánat a kifejezésért — balkáni kisváros szürke és álmos képe fogadja a maga fátlan, kietlen, rendezetlen, piszkos, porlepte utcáival? Amikor nyaranta az egész községet áthatolhatatlan porfelhő borítja? Amikor nincs egyetlen tisztességes közút az egész községben? Csak tífuszjárványunk van, de azzal aztán vezetünk az egész országban. Nincs járdánk . . . De miért idézem fel szegényünkre ezeket a rémes képeket.

Mindentől eltekintve elsőrangú közegészségügyi érdek fűződik a községet átszelő közlekedési utak kibúrkolásához, hogy végre a gyilkos portól megszabaduljunk. Ugyancsak fontos volna legalább a főutcai járdák megépítése. A piactér sem maradhat rendezetlenül. Egy-két izléses park és nagyarányú lápisítás. Jó ivóvíz. Ilyesféle vannak ebben a kis községfejlesztési tervzetben. És vajjon nem lehetne-e ezt fokozatosan évről-évre minden nagyobb anyagi megerőltetés nélkül megvalósítani?

Hangsúlyozom, hogy ezek legnagyobb része arra az időre szól, amikor már a gazdasági bajokból kilábalunk. Egyébként e cikk keretében távolról sincs kimerítve a kérdés.

Sokat halottam azt a lemondó kijelentést, hogy Pásztó a visszafejlődés útján van. Pásztó a „beteg ember”. Ha már valaki elvesztette az életkedvét, nem bizik a jövőben és nincs elhatározás benne a cselekvésre, az eljegyezte magát a halállal . . .

Én azonban hiszem, hogy Pásztóra még szép jövő vár, de ha ez a község a szerencse kerekének fordulása után még élni akar, előbb jöjjön céljaiban és törekvéseiben tisztába önmagával. (Vége.)

Felelet a Borászati Lapokat ért támadásra!

Írta: **Dr. bellusi Baross Endre.**

A Hevesvármegye febr. hó 1-i számában dr. visontai Kovách László tollából cikk jelent meg, mely a szerkesztésem alatt álló „Borászati Lapokat” nem a tényeknek megfelelő beállításban kissé szokatlan hangon támadja.

Hiszem, hogy a Tekintetes Szerkesztőség módot ad arra, hogy válaszolhassak e cikkre és pedig a következőkben:

1) Már első bekezdésében ezeket írja: „(a B. L.) bár nem egészen világosan, arra a következtetésre jut, hogy a szőlőterületeket csökkenteni kell”. Ha nem egész világos a következtetése, akkor honnan veszi a T. cikkíró ur, hogy a B. L. erre a következtetésre jut? Ilyenről a B. L. hasábjain soha egy szó sem volt és így a támadó cikket, mint tévedést egyrésztől, másrésztől, mint *tendenciózust* — nyomatékosan vissza kell utasítanom. Ilyenformán mindaz, ami a támadó cikkben továbbra bennfoglaltatik, tulajdonképpen válasza nem is érdemes, mégis foglalkoznom kell.

2) azzal a kijelentéssel, hogy a B. L.-nek megszünt az erkölcsi alapja azáltal, hogy nem a szőlősgazdák egyetemét képviseli.

Ezzel a fellogással találkozunk nem egyszer az utóbbi időben és bizonyos kifejezések, bizonyos tendenciózus beállítások előttünk annyira ismeretesek, hogy a cikkíró *nem is tekintjük a cikk tartalmát illetőleg első forrásnak.*

Kérdem azonban, hogy a szőlősgazda egyetemesség csak a Hevesvármegye területén működő szőlősgazdák érdekeinek szemszögéből bír az egyetemesség jellegével? Csodálatos önzések tárháza a cikkíró által közölt cikk, mintha az egész ország csupán hevesmegyei szőlősgazdából állana és első sorban csupa sik vidéki gabonatermő földesken dolgozó szőlősgazdákából!

Ha a B. L.-től megkövetelik azt, hogy a szőlősgazda egyetemességet képviselje, akkor alázatosan *el kell tűnie* a hevesmegyei síklődi szőlősgazdáknak azt is, hogy a szőlősgazda egyetemességhez szintén hozzá tartozó, de ellentetes nézetű (tokaji, egri, somlói, bácsalmási, nyiregyházi, badacsonyi, kecskeméti stb.) szőlősgazdák felfogásának is helyet adjon!

Nem hiszem, hogy bárki is arrogálja magának azt, hogy az egyetemesség *csak Ő* és senki más és ha van, aki így gondolkodik, akkor megvagyunk győződve arról, hogy az *erkölcsi alap keresése nem a B. L.-nél meddő ügykezet!*

3) Ami az ellentétek kiegyenlítésének szükségességét hangzóttató kijelentését illeti, bizonyítva látjuk a B. L. ügykezetét, amely helyet adott minden irányú felszólalásnak, de azt a felfogást is honorálta, mely szerint az *ellentétek kiegyenlítése első sorban is az ország érdekeinek szem előtt tartása mellett lehetséges!*

Egyebekben pedig a cikk többi részére nem tartom szükségesnek válaszolni.

Dr. visontai Kovách László a fenti cikkben foglaltakra a következőkben nyilatkozott:

A 2-ik számban megjelent cikk nemcsak az én egyéni véleményem, hanem egyszersmind a „Hevesmegyei Gazdasági Egyesület”-é is. Már ez a körülmény is biztosíték arra nézve, hogy a kérdést nem

magánérdekből tárgyalja, hanem a vármegye területén élő és dolgozó szőlőbirtokosok érdekében tartottuk szükségesnek álláspontunkat rögzíteni.

A gazdasági egyesület bizonyára elég garancia arra, hogy minden egyéni, vagy magánérdek tőle távol áll, a miről bárki is könnyűszerrel meggyőződhetik, ha erre fáradságot vesz magának. Egyébképpen az egész ügyet nyugodt lelkiismerettel bocsájtom a közönség bírálata alá, annak a megjegyzésnek kapcsán, hogy a magam részéről minden további vitatkozást cöltilannak és eredményre nem vezetőnek tartok.

Dr. Hammersberg Elemér tb. vm. tisztifőorvos nagy horderejű találmánya a sebészet terén.

Lapunk múlt számában megemlékeztünk már dr. Hammersberg Elemérnek arról az emberiségre nézve nagyértékű találmányáról, amely ugy Európában, mint Amerikában „Sebészeti eszköz és műszer a véretek maradandó elzárására vörös mütéteknél” néven van szabadalmazva.

A nagyértékű szabadalom ismertetésére a magyar szakleírásból az alábbiakat közöljük:

A vörös mütéteknél átvágott véretek elzárásának szokásos módja abban áll, hogy az erek átvágott és vérző végét megannyi ércsüptetővel (pincettával) lefogják és mialatt azok le vannak fogva, a véreket a lefogott végekkel közvetlenül szomszédos pontjaikon, selyemszálak költetéseivel és esakorra való kötésével maradandóan lekötik és végül a megkötött selyemszálak szabadon kinyúló végdarabjait levágják, majd az ércsüptetőket kinyitják és eltávolítják. E szokásos eljárás meglehetősen körülményes, a műtét időtartamát tetemesen növeli és úgy a betegek, mint a sebészek szempontjából hátrányos. A selyem a szakivül, mint soha fel nem szívódó anyag, „forralganynyedések” okozója is lehet.

A találmány szerinti sebészeti eszközök és műszerek e hátrányok kiküszöbölésére vannak hivatva, vagyis a véretek maradandó elzárásának az eddigiekkel szemben sokkal könnyebb és legegyszerűbben gyorsabb fogatosítására alkalmasnak és a „forralganynyedés” lehetőségét kizárják. A találmányt mindenekelőtt oly egymásra szorítható kapcsolatok jellemzik, melyek az ember szervezetére ártalmatlan anyagokból, pl. ujezüstből vagy a szervezetben való felszívódásra alkalmas anyagból, különösen pl. magnéziumféméből vagy galalítból készülnek és melyek összeszorított állapotukban oly feszüküreggel hagynak maguk között, melyben az ér összelapított, tehát teljesen elzárt, de át nem vágott állapotban foglal helyet. A találmány lehetővé teszi a mély és keskeny mütéti vagy sebűregben vérző erek azonnali végleges elzárását, míg eddigelő a selyemfonállal való lekötés keresztülvitéléhez ezt az üregét (máskülönbben felesleges és a beteg szempontjából hátrányos) külön feltárással kellett hozzáférhetővé tenni.

Az emberiség szempontjából az operációs időnek a szabadalmi eljárás és eszköz segítségével egyharmadára való lecsökkentése oly nagy jelentőségűvel bír, hogy dr. Hammersberg Elemér a párisi „Comité de la Foire de Paris”, ezévi találmánypályázatán nagy eséllyel pályázik.

Gyümölcs és főzeléktermelésünk- értékesítésünk különös tekintettel

Hevesvármegyére.

Irta: Kálmán Sándor.

München, 1933. február hó.

IV.

Pöszméte, ribizli, meggy.

Korai gyümölcsfajtáink szerepe egyrészt a viszonyok változása, eltolódása Németország erőteljes magaeállítására, részben termelésünk alkalmazkodni nem akarása, éveken át a régi megszokott, új viszonyokról, új igényekről tudomást nem vevő irányba következtében, nem jelentős és ha egyes termésévek erősebb hozama lényegtelen kiugrást okoz, mi e téren egyszerűen nem számítunk. — Kivéve, mint jelentésemből kitűnik, meggyünket talán. —

A pöszméte, ribizli behozatala Németországba annak önellátó törekvéseibe ütközik, míg az annakelőtt oly fontos *barack* importunk saját termelésünk hanyatlása, rossz termésévekkel együttjárva, elposványodott, a verseny erősebb fellépése folytán összezúgrodott, míg ezzel szemben meggykivitelünk jövőjét illetőleg bizalommal kell lennünk. —

Pöszméte.

Valamikor e cikk jelentősége más volt. És pedig kettős irányu. Egyrészt magánháztartások szükségletét ledezte, másrészt hatalmas mennyiségben importáltatott ide konzervgyárak részére kötőanyag-tartalmánál fogva gelyrozási (kocsonyázási) célokra. Mindennemű marmelade, jame etc. készítésénél ezt a cikket használták.

Évek óta Németországnak is nagy termése van pöszméteben és minthogy termelésük új, nem kísérletezettek hitvány fajtákkal, hanem mindjárt nemes gyümölcsesek jöttek. — Olyan minőségi termelés van e téren, hogy a hatalmas szemű, kemény áruval szemben a magánháztartás részére sem jöhet tekintetbe az importált áru, még akkor sem ha többszörösen olcsóbbak lehetnének. A konzervgyárak pedig érthetőleg annál is inkább hazai gyümölcsöt dolgoznak fel, mert az immár egy időben jön az importált áruval és azonkívül mentes a vám és fuvar költségeitől.

Az a szerény kísérlet tehát, mely évek óta első ízben jelenvén meg, és pedig múlt év június 27-én egy vegyes vagonban magyar pöszmétével Münchenben, már annál is inkább eredménytelen volt, mert hitvány aprószemű áru volt ugyanakkor, mikor igen szép, osztályozott nagyszemű helyi áru volt már a piacon.

Ribizli.

Ami áll a pöszmétére, áll szószerint a ribizlire is: Belföldi korai termelés, egyidejűség az importált áruval, minőségileg kifogástalan volta, erős kötőanyag tartalma így konzervcélokra való használhatósága, még hozzá nagyobb keresettsége magánháztartások részéről, belőzés céljaira.

De mint a pöszméténél éppen a fenti okoknál fogva mint importáru tekintetbe nem jöhet és ha pusztán véletlenségből, talán valamelyes időjárási okból, elmarad egyik-másik piacról a helyi áru, elvétve aránytalan kockázattal kihasználható ilyen konjunktura, de rendszeres szállításról szó sem lehet.

Hosszu évek után magyar áru éppen ilyen véletlenségből olyan jóhiszemű exportőr részéről, aki már régen nem dolgozott ilyen irányban és még a béke-

évek mentalitására volt beállítva, megjelent ugyan itt és pedig két küldemény. Míg az első napon aránylag kedvező elhelyezésre talált: 54 pfennig kilogrammjá, e szép áru, izléses 5 kilogrammos hollandi ládikákban, június 27-én, tehát igen előrehaladott időben, már másnap, mert helyi árut vártak, már 40 pfennigen alig értékesült. — Még egy vagon érkezik Nagymarosról július 4-én. Ujra jelentem, hogy e cikk itt piacot nem találhat, megjelölöm az okokat. Kezdi az értékesítést 40 pfennigen, később a helyi áru annyira gátolja az értékesítést, hogy a küldemény nagy részét a vevő megszabta árakon kell elköttyavetyélni. — Annál is inkább, mert a helyi áru netto, míg az importált áru bruttó lür netto értékesül.

Meggy.

E mi nemes gyümölcsünk jövőjének útja talán a legvilágosabb előttem. Páratlan minősége, szállítási képességének kellő fokozása, csomagolás és kellő állapotban való berakása predestinálni fogja minden verseny híján, tömegexportcikké kifejleszteni. — Akár német, akár más viszonylatban. — Versenyünk e cikkben nincs, homokunk, napunk, klimatikus viszonyaink a Duna-Fiszközén azok a tulajdonok, melyeket más államok kísérletei egyelőre le nem ronthatnak. Tömegtermelés révén pedig a költségeket csökkentve, a szelekcionálás előnyeit elérve, árban is kifejezésre kerülnek a tömegtermelés előnyei és így elhelyezési lehetőségeink, kellő propaganda mellett, igen kedvezően alakulnak.

Exportszámokban kifejezve ez elhelyezési lehetőségek még szerények, de a kísérő körülmények arra engednek következtetni, hogy fokozódó érdeklődéssel állunk szemben és sem a kevésbé sikerült olasz kísérletek, sem a korcsra sikeredett belföldi termék, e most még köznyelven *sauere Kirschennek* ismert áru további nagyobb fogyasztása elé akadályt nem gördíthetnek.

Ez érdeklődést állandó figyelemmel kísérve egyelőre a müncheni piacon, elraktározom jobb időkre az olasz illetékesek irigységet meghaladó elismerését e cikkünk sikerét illetőleg és az elmúlt idényben a haladást már számszerűleg is megállapíthattam.

Eddig átlag a magyar meggyből egy-két kis, egyenként 50 mázsás waggont értékesítettek nehézség árán itt, majd a harmadik-negyedik esetleg befutó waggon már potom áron értékesült. Így a néhány befutó háztartásra szorító értékesítés az első befutó waggonnal kedvezően alakult és már évek óta ismert volt a magyar nagymeggy, hogy ugymondjam obligát 90 pfenniges esetleg 1 márkás ára kilogrammonként. Utóbb mindig nagyobb volt az érdeklődés és a tavalyi idény már jó eredményt hozott. *Kukacrendelet* eddig nem érintette az ideérkező magyar árut.

Az elmúlt idény folyamán 13 komplet waggon nagymeggy érkezett ide, továbbá 2 vegyes vagon nagymeggy, majd 6 kisebb rakomány főleg közpöszmétével. Az utobbiaknál 1 küldemény Kis-

körösről, 2 Kiskunhalasról, míg a nagymeggyi küldemények 1 vagon Nagykörös, 1 Szabadszállás, 2 vagon Kiskunhalas, 9 vagon Kecskemét, a 2 vegyesvagon ugyancsak Kecskemét feladóhelyekkel. — A Grossmarkthalle igazgatósága pontos adatai szerint ez idényben összesen 6136 kg. magyar meggy futott be ide. — Magam részéről épen a fenti vagonadatoknál fogva a mennyiséget sokkal nagyobbra értékelem, annál is inkább, mert tudomásom van 80 mázsás vagon érkezéséről is. Sajnos bizonyos okból még ki nem épített, otthonról kötelező adatnyújtás nem áll rendelkezésemre.

A szállítások vagyis a müncheni idény július 1-én kezdődik (igen elkésve mert normálisan június 20-ika körül jövünk) és a nagymeggy idénye befejeződik július 12-én, mikor is két kisebb barackvagonba rakott küldemény érkezik Kecskemétről. — Majd július 18, 19, 21, 23-án Kiskunhalasról, illetve Kiskörösről érkezik mint mellékrakomány középmezgy, és még két kisebb küldemény augusztus 2-án és 3-án Kiskörösről.

A kezdőár 70 pfennig kilogrammonként, majd 64 pf. időközben leszáll az ár 42-44 pfennigre, egyes konjunkturát nem érző importőrök kezében, majd állandósul egy darabig 50 pfennigen, nagyjában azonban még mennyiségek érkezése esetén is 60 pfennig. Olyan ár, mely a tavalyi nehéz gazdasági év alacsony árai mellett az áru megbecsülését jelenti, de egyszersmind annak megállapítását igazoló ár, hogy mellette a fogyasztás kiszélesül, a hozzáférhetősége az árunak szélesebb körök részéről megvalósul, tehát tömegtermelés esetén elfogadható árak mellett úgy a magánháztartás, mint a konzervgyárak részére kedvelt cikket jelent.

A kiskörösi és halasi gyenge áru már csak e kedveltség előnyeit élvezi, nem a maga értékének becsülését és így is elég magas árat, átlagosan 40-50 pfenniget, végül 40 pfenniget ér el.

Csomagolás tekintetében még sok a kifogásolni való. Az első küldemény alagyűrött szárral, nyitott hollandi rekeszben kifogástalanul érkezik, a további szállítások folyamán fellép újra szerencsétlen kosárcsomagolásunk, alpári vesszős ormótlan kosarak, hozzátartozó függvényével a selyempapírcsomagolással, parodizálja e nemes gyümölcsöt.

Ismételten kértem is, igen diszes, egyéni kreációra izlésre valló csomagolási módok megvalósítását, színhatások elérését megfelelő pergamenpapírral, sajnós még mindig a „berakásnál” tartunk és ha sokat nyújtunk, elmegyünk a felül lévő szemek szárának aláhajtásáig.

Kis meggyet u. n. madár meggyet vagy körösi kis meggyet, melyet konzervgyárak szoktak vásárolni ez idényben a piacon nem láttam.

E helyütt kell megemlítenem, hogy nagymeggyünk mindenkor és mindenütt való elhelyezhetőségét még legnagyobb versenyünk piacán is látom és pedig Olaszországban, nem gondolván persze Fiumét, vagy Triestet mely lehet megszokásból is természetes vevője e cikknek, hanem komoly üzletlehetőségeket látok Milano, Venezia, Torino etc. piacain is.

De mindig egyet kell feltételeznem: *Szigoru és szakszerű ellenőrzését* minden kivételre kerülő árunak és így elérni, hogy csakis száraz időben leszedett áru kerüljön csomagolásra, mert ismert tény, hogy az ilyen száraz áru szállíthatási képessége igen nagy és kellemetlen meglepetéseket alig hoz. — Háboru

előttről emlékszem ismételt hamburgi kifogástalanul megérkező magyar meggyzállományokra. —

Hogy azután más vidéken e gyümölcs termelése milyen eredménnyel járhatna, arra választ annál kevésbé adhatnék, mert az exportpiacokon a Duna-Tisza közéről kikerülő árun kívül más származásút nem láttam.

A vármegyei Munkavédelmi Szervezet jubileumi közgyűlése.

Vármegyénk Munkavédelmi Szervezete 10 éves jubileuma alkalmából diszközgyűlést tartott f. hó 23-án Egerben a városháza nagytermében. Nagyjait Cserey Vilmos ny. tábornok a szervezet lelkes vezetője élő példája annak, miként kell odaadó munkával, hitetlennel ügyszeretettel és minden hozzáfutató ügyében való lelkes készséggel egy nemes és fontos ügyet közkedvelté tenni.

Ünnepi előadásában nagy rátermettséggel mutatott rá az intézmény nagy horderejére, nemzeti fontosságára.

Az ünnepi beszédet vitéz Subik Károly apátkanonok mondotta. Hatalmas, megrázó beszédben mutatott rá a magyarság szomorú jelenére.

„Ki hinné, hogy ez a nemzet saját bőrén érezte a megszállást és ma is önmagát emészti... Egy nemzetet a külső ellenség sohasem tud megölni csak a saját fia. Megremeg az ember, mikor a jövőre gondol, ahol ilyen a jelen... Egymás életét nehezíti a magyar, az ilyen nemzet ne várjon boldogabb jövődöt... Ne menjünk innen el fogadkozással, amely eloszlik, hanem akarattal, hogy szikla szilárdan állunk egymás kezét szorítva és küzdünk utolsó leheletünkig ennek a népnek a boldogulásáért.”

A hazája sorsáért aggódó, lélekből feltörő szavak mélyéges hatással voltak a jelenlevőkre.

A Szent Ferencsek szép elismerése. Az újhatvani rk. templom és kolostorépítés létesítésével Várkonyi Sándor Hatvan minden igaz ügyért lelkesedő főjegyzője és dr. Fister Károly újhatvani községi orvos dicsőretreméltó buzgalmat fejtettek ki. Joggal megállapítható, hogy a két értékes intézmény nem létesült volna az ő támogatásuk nélkül. A Szent-Ferencsek a legszebben, a legméltóbban fejezték ki hálájukat: a rendi testvérület tagjává confraterré nevezték ki őket. Az elismerő oklevelet meleg ünneplés közben P. Ungváry Antal ferences tartományfőnök nyújtotta át a kitüntetetteknek.

Neményi Ferenc kinevezése. A földművelésügyi miniszter a Gazdasági Tanács véleményező szakértőjévé a Magyar Fehérvári R. T. részéről az 1933—35. évek tartamára *Neményi Ferencet*, az Egri Hordó és Faárugyár R. T. igazgatóját nevezte ki. A megítélt kinevezés vármegyénk gazdasági életének egyik legkiválóbb személyiségét érte. Neményi Ferenc igazgató nagy tudása, széles látóköre egyenesen elvívott arra, hogy országos viszonylatban is érvényesüljön. Őszinte örömmel regisztráljuk e hírt mi is, mert abban a helyzetben vagyunk, hogy a *Heves vármegye* egyik legközelebbi számában Neményi Ferenc értékes tollából is kitűnő cikket közölhetünk.

Gazdatisztek problémái.

Írta: Vitéz dr. Sziráky Károly.

Ma, ha egy társadalmi osztály bajairól, kielégítetlen kívánságairól beszélünk, a kívülállók, a más osztályba tartozók legtöbbször fokozott türelmetlenséggel és meg nem értéssel hallgatják e panaszokat. És ez ma érthető is. Lelkünk teli van a magunk bajával, szívünk nehezen tud sajnálni mást, amikor mi is sajnálatra tartunk számot és hathatós segítséget sem ígérhetünk akkor, amikor a magunk sorsán sem tudunk sokat változtatni. És mégis, ha erőszakosan leírazzuk magunkat a bénító dermedtségéből, ha felulemekedve a mindennapi élet lenyüggő sívárságából magasabb, tisztultabb szemszögből nézzük a magyar jövőt, ha tárgyilagosan tudunk bírálni és összehasonlítani, akkor azt kell látnunk, hogy vannak nemzetfenntartó osztályok, melyeknek jövője sívárabb, reménytelenebb mint másoké. Ha pedig ezt megállapítottuk, akkor e kérdésekről beszélni kell! Ez a megérzés adja kezembe a tollat, hogy én, ki nem vagyok gazdatiszt, beszéljek a gazdatisztek sorsáról.

Nagyon szeretném, ha teljes mértékben meg tudnám őrizni a legteljesebb tárgyilagosságot és így ugy tudnék írni e kérdésről, hogy azzal, hacsak egy parányit is, segíthessek!

A napokban kezembe került egy értékes kis könyv. Fábér Györgynek, az alsódunántuli gazdatiszti kör poetalétkü titkárának írása. Kezembe vettem és a hajnali órákban tettem le, úgy hogy még hosszú ideig azután nem tudtam elaludni. Ezért írok most is. Nem a gazdatiszteknek, nem is a birtokosoknak, hanem nektek orvosok, ügyvédek, tisztviselők, kereskedők, nektek, hogy lássátok, van még társadalmi osztály, melynek sötétebb a jövője, bizonytalanabb a holnapja, mint a tiétek.

A gazdatiszt, de hisz az nagy ur, az hintón jár a városba, az élet és halál ura kint a puszán, az előtt levett kalappal „vigyáz”-ban áll a eselődés és asztaláról nem hiányzik az első csirke, az első gyümölcs. Ez igaz, de ezzel szemben... „látatok-e már télviz idején kopott ködmönnyben, ócska cipőben öszes öreg embert gazdasági irodák előtt? Hallottatok-e már fátyolozott hangot, mely busan reszketve állásért eseng? Látatok-e már réveteg szemeket, melyekből egy keserves élet eze, kinja tekint? A magyar gazdatiszt hangja az, a magyar gazdatiszt tekintete ez, ki puszáról-puszára bandukolva meneket keres”.

Ahol ilyen szédületesen nagyok a differenciák, ahol ilyen közeliek a legellentéesebb lehetőségek, ott valami baj van, s ha baj van, azon segíteni kell!

A gazdatiszti kar legfenyegetőbb mumusa a rendezetlen nyugdíjkérdés. Ne tessék mosolyogni, hogy ez más társadalmi osztálynál is megvan, mert olyan veszélyes formában, mint ahogy azt a gazdatiszteknek látjuk, bizony nincsen meg. Az az orvos, az az ügyvéd, aki kenyere javát már megette, aki valán 60-70 év terhet viseli, ha öregesen is, ha tempósan is, de meg mindig keres annyit, hogy ha kalácsra nem is, de kenyére valója akad. Az a mérnök, aki csúztói megkínzott derekával már nem tud felmászni az épülő bércpalota állványzatának ötödik emeletére, vagy nem vállalkozhat rakoncátlan vizek, mocsarak megrendszabályozására, még mindig tud mérnöki irodákban, vagy hivatalának ezernyi ágában találni olyan foglalkozást, mely korának,

erejének megfelel. Az a tisztviselő, az a kereskedő, aki hat dioptriás szemüvegen keresztül látja ezt a szomorú világot, vagy a sok állástól tönkrement papucsos lábával csoszog pultjai mögött, még mindég „otthon van” és jól használható a főkönyvek számoszlopainak labirintjában, vagy a vevők ezernyi lehetetlen kívánsága kibeszélésében. De a gazdatiszt! Ugyan ki alkalmazna milliós értékek feletti felügyeletre, irányításra, termelésre olyan embert, akinek lába nem bírja a gyaloglást, dereka a sok kocsi-kázást és szeme első pillanatra nem ismeri fel a szerecsenpoloska legujabb fajtáját. Pedig az a láb a szántóföldek bejárásával ment tönkre, az a fájó vese a határi kocsi támlájának ütéseitől lett beteg, s az a meggyengült szem — valamikor régen — rekkenő hőségben esőt könnyörögve de sokszor is nézett fel az égbe, bátran be a napba! Hiába, ez nem érzelmi kérdés! Vagy talán mégis? Ismerek egy magyar főnemeset, aki mikor nagy birtokát bérbe adta, csak azért vásárolt egy kisebb birtokot, hogy megőregedett intézője, itt gazdálkodhasson élete végéig. De nem akarok hizelegni!

Érezve az öregség kétségbeesítő bizonytalanságát, a gazdatiszti kar évtizedes harcát folytat a nyugdíj, e mindenképpen jogos kérése igazságos megoldásáért. Hogy eddig mégis jelentős eredményt elérni nem tudott, az több okra vezethető vissza. Ez okok legfontosabbikát, én abban látom, hogy a gazdatiszt érezve teljes lüggő helyzetét nem mert igazságért nyíltan és férfiasan sikraszállni, mert attól félt, hogy munkaadója felreérti törekvéseit és azt gondolja, hogy a gazdatiszti nyugdíjkérdés megoldása az adókkal, gazdasági dekonjunkturával ugyanis gúszbakötött uradalmak újabb, elviselhetetlen megterhelését jelenti. Hogy pedig a gazdatisztek e félelme nem volt alaptalan, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy törekvéseikben sokszor szemben találtak munkaadójukat. Pedig ez az ellenzéki állásfoglalás soha igazságtalanabb nem volt, mint ebben az esetben, mert nem azt akarják ők, hogy az egész nyugdíjterhet az uradalom viselje, hanem azt, hogy a teher felét, vagy ha az uradalom még ezt sem bírja, még ennél is nagyobb, százalékát vonja le munkaadójuk fizetésükből. És még ezt sem tudták kiverelkedni! A kérdés pedig megoldható, példa rá az a pár főpapi és hercegi nagybirtok, ahol e kérdés „házilag” rendezve van.

További sérelme a gazdatiszti karnak, de sérelme az egész országnak is, hogy Magyarországon, a kimondottan agrárországban nem mondja ki a törvényhozás azt, hogy bizonyos területen felüli birtokokon csak okleveles gazdatiszt teljesíthet szolgálatot. Hogy ennek a kérdésnek fontosságát kellően mérlegelhessük, képzeljük el, mit érne a személy és vagyonbiztonság, ha kovácsmester konstruálta gőzmozdony vontatná vonatainkat, ha laboráns készítené el orvosi receptjeinket, ha első éves medikus végezhethetne szívroperációkat, ha kezdő jogászgyerek láthatna el kuriai tárgyalásokat. Ugye ez mind-mind képtelenség! És mégis ma nincs ahadályja annak, hogy tízezer holdas uradalmak jószágkormányzója egy községi irnok lehessen! Ez a kérdés nem a tulajdonos kizárólagos problémája, ismétlem agrárország vagyunk, ez országos kérdés! És még sincs megoldva!

Hogy a most mondottakban nem túloztam, annak igazolását megtaláljuk a tényekben, ha csak egy pillantást vetünk is egy nagybirtok szövevényes berendezésére. Ma a gazdatisztnak nem csak jól — rosszul termelni kell tudnia — amit elméleti alap nélkül, tisztán gyakorlatból is többé-kevésbé el lehet sajátítani, de az értékesítési nehézségeket, a termények árához viszonyított magas termelési költségeket csak akkor fogja elviselhetni az uradalom, ha a gazdatiszt mindég a lehető legolcsóbban, legjobban az emberi, állati és gépi munkaerő teljesítő képességének maximális kihasználásával és végül ami szintén igen fontos, a konjunktúrális lehetőségek felismerésével termel. Ehhez pedig nem csak gyakorlati, hanem igen magas elméleti tudás is kell. Ma, amikor a Bedeaux rendszer lépcsőről-lépcsőre ért hódít a gazdaságokba is, amikor a gazdatisztnak nemcsak azzal kell tisztában lenni, hogy az őszi búzát nem szabad tavaszkor elvetni, mert termést nem kap, hanem tudnia kell azt is, hogy a központtól 6 kilométer távolságra lévő 8-as számú tábla trágyázását végző igák hány perc alatt rakodnak vagy fordulnak, hogy a négyes számú műhelyben raktározott kettős eke törzskönyvi lapja nem mutat-e lényeges javítási tőbbletet a többi, hasonló szerszám nyilvántartási lapjával szemben, akkor alapos elméleti és gyakorlati tudás nélküli gazdatiszt nem állhatja meg a helyét.

És a gazdatisztek e jogos kívánságuknál is olyan szerények. Nem akarnak ők szerzett jogokat sérteni, nem kérik azt, hogy az 1000 holdon felüli uradalmak nyomban cseréljék ki nem okleveles alkalmazottaikat főiskolát végzettekkel, 20 évi kiméleti időre gondolnak.

A vonatkozó törvényjavaslat már készen fekszik a földmivelésügyi miniszter asztalán.

Hogy a nyugdíjkérdés megoldása és az okleveles gazdatisztek kötelező alkalmaztatása megvalósulhasson, olyan központi szervre van szükség, mely a gazdatisztek egy táborba tömöríti és érdekeiket hathatósan képviseli. E célból gazdatiszti kamarát kell felállítani.

Ha a gazdatisztek ismertető hármassá kívánsága teljesedésbe megy, ezzel Magyarország egyik legértékesebb társadalmi osztálya nyer súlyában. Küzdelmükben pedig a gazdatisztek számíthatnak az egész felvilágosodott magyar társadalom teljes rokonszenvére és támogatására.

Gyakorlati emberismeret

Irta: **Dr. Hammersberg Elemérné Kovalik Ilona.**

Kreuger Ivar a gyufakirály, s az egész világot behálózó gyufatrósztró katasztrófáját olvastam megdöbbent lélekkel. Szemeim előtt szinte átérzékenyen, borzalmas film pergett le. Különösképen egy kép rögződött elevenen agyamba.

Az „Isle de France” zakatolva szeli az Atlanti Oceánt. A hajón utazik Kreuger utóljára Európa felé. Nem látja a hömpölygő zöld hullámokat, sem az ég kékségét, lüktető halántékkal ül kabinjában s minden lelki energiájának megfeszítésével azon dolgozik, hogy valami kivezető utat találjon abból a kétségbeejtő labirintusból, melyben saját magát elvesztette.

Ugy éjfél felé, amikor végigzognak az ijesztő szelek a sötét tenger fölött, kétszer-háromszor is elhagyja dolgozóhelyét, végre elvegyül az előkelően diszes utitársaság forgatagába.

Egy szinte elképzelhetetlenül szörnyű tragédia üli perverz orgiáját. A Morgan által már leleplezett és titkos fogoly Kreuger, kifogástalan estélyi ruhában belép a fényáradatban uszó elsőosztályú táncterembe, hol csodaszép asszonyok, dús gazdag pénzemberek és nagykereskedők százai még mindig és azonnal úgy üdvölik őt, mint a világ leggazdagabb emberét. Körülveszik, ünneplik és csodálják.

S amikor a sápadt, halálraitelt gyufakirály ajkaihoz emeli a pezsgős poharat, szomjas asszonyok mek ragyognak fel és izzanak s az életzene tomboló zenekarának ütemei közepette táncol-táncol az örvény felett, mely mélyebb mint az Atlanti Óceán...

És senki, senki sem látja, még csak nem is sejti legtávolabbról sem ezt az örvényt, mely elkerülhetetlenül közeledik feléje: a megpecsételt halálos sorsot.

Amikor elhalványulnak a csillagok s a tündéri varázslat szertefoszlik, a fénymámor kialszik, ébred fel újra a rém, mint John C. Brown, Morgan amerikai detektívjének ijesztő árnyéksiluettje, a gyufakirály néma kabinja előtt.

Aztán Párizsban elkattan egy ismétlőpisztoly s Kreuger Ivar szívéből felszivárog egy vékonyka véresik s megalvad. Semmi több! És ebben a kis véresikben mégis a nagy világtrósztró s millió és millió nagy és kis ember egzisztenciája és jövője vészlik el és döbbenetbe, talán egy soha többé fel nem éleszthető megsemmisülésbe alvad.

Ha nem is magát a szörnyű valóságot, — csak dermedt szemléletben élte át az ember a lepergett rettenetes katasztrófát, felkorbácsolt agya ösztönyszerűleg dolgozni kezd, mert az a félelmetes érzése, mintha teljesen vakon, érthetetlenül, szinte elvesztetten meredne az egész törtézésre és valószínűleg meredne akkor is maga elé, ha saját maga vérezne benne.

Ezer miért születik villámgyorsasággal koponyájában. Analogiák merülnek fel emlékezetében a majdnem teljesen homályosan körvonalazott, pszichológiailag még le nem analizált, csak pragmatikusan átvizsgált messzi múlt eseményei közül, a derengőbb de ugyancsak még ki nem fürkészett közelmúltból s a világosodó, de még mindig csak tapogatózó jelenből, hátha bevilágítanak némileg is a rejtélybe, megmagyarázzák azt s legalább valami feleletet adnak ezer kérdésére.

A kérdésekre feleletet kereső emberi lélek kutató munkájának lényege az, hogy védelmet, biztonságot találjon azon megszámlálhatatlan formájú és lényegű katasztrófával szemben, mely a mában oly fokozott mértékben, fényesítőleg közeledik feléje, vagy talán már ott is lebeg a feje fölött.

Akár politikai nagyságokban hiszünk, akár gazdasági kapacitásokra bizzuk anyagi javainkat, vagy társaságokra szórjuk lelünk legszebb részét, barátokba helyezük legbensőbb érzéseinket és lényünk legszentebb lényegét egy embernek adjuk... a vég legtöbbször csalódás és összeomlás, mert a nagy eszmei hiten kívül minden hitünk többnyire indokolatlan, nem tudományosan alátámasztott, tisztán hangulati alapokon nyugszik és természetünkől folyó.

Már majdnem minden emberekbe vetett hitünk és bizalmunk megingott s legtöbbször úgy vánszorog az amugy is nehéz, szakadékos, keserves s a kiábrándulásoktól és megcsalásoktól még sivárabbá

és kegyetlenebbé váló életutain, hogy szinte teljesen elvesztette a kis és nagy közösséggel való kapcsolatát, pedig éppen ma, mindenkinek kivétel nélkül égető és legnagyobb szüksége volna az ellenkezőjére!

Az az érzésünk, hogy valamit elmulasztottunk nevelni, kifejleszteni magunkban; az alapos emberismeret és ez a mulasztás tesz minket kétségbeesetté, bizonytalanná és a rendszeres csalódások után talán joggal bizalmatlanná. Ha megfigyeljük önmagunkat körültekintünk, azt látjuk, hogy eddigi nevelésünk sok mindenre kiterjedt, csak az élet legfontosabb tudományának, az alapos ön és emberismeretnek kifejllesztésére és elsajátítására nem.

(Folytatjuk.)

Ring Gyula az IPOK. alelnöke lett.

Február hó 26-én zajlott le Budapesten az iparosság ujonnan létesült szervezetének megalakulása. A választást hihetetlen agitáció előzte meg. Elnökké szótöbbséggel Papp Józsefet választották meg, az IPOSZ-nak eddigi elnökét, aki megválasztása sikere érdekében hónapok óta széleskörű agitációt folytatott. Az erkölcsi fölény elvitathatatlan Ring Gyula építómester, a hatvani ipartestület elnökétől, — aki jelöltlése a megválasztása érdekében nemcsak, hogy egyetlen lépést sem tett, — de az utolsó pillanatig tiltakozott az ellen s így is nagyon csekély számú szavazaton mulott, hogy az ország minden részéből összesereglett hívei elnökké nem választották.

A választás további során, nagy lelkesedéssel alelnökké választották.

Új államtudományi doktor. Dr. Petheő Ferenc tári lakos az államtudományi doktorátust sikerrel letette.

A Pásztói Vöröskereszt Egyesület folyó hó 18-án ülést tartott. Az 1932. évi működéséről Dr. Zeman Dezső úr, 13 éves elnök és dr. Gorovó Árpád né társ-elnöknővel tett előzetes beszámolót a jövő számunkban számolunk be.

1933. sz.

Pályázati hirdetés.

Heves vármegye hevesi járásához tartozó **Erdőtelek** nagyközségben lemondás következtében megüresedett **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni ohajtókat, hogy képesítésüket, eddigi alkalmaztatásukat, továbbá erkölcsi és politikai megbízhatóságukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1933. évi március hó 7. napjáig nyújtsák be. A hiányosan felszerelt vagy elkésletlen érkező pályázatokat nem veszem figyelembe.

Az állás javadalma a 62.000/1926. B. M. számú és az azt módosító rendeletekben megállapított fizetés és természetbeni lakás.

A választási eljárást Erdőtelek község közházánál 1933. évi március hó 9-ik napján délelőtt 10 órákor fogom lefolytatni.

Heves, 1933. évi február hó 15-én.

Vitéz Tömösváry János s. k.
főszolgabíró.

Új vármegyei tb. tiszti alügyész: Heves vármegye főispánja **Dr. Bíró Károly** pétervásárai ügyvédet vármegyei tb. tiszti alügyészé nevezte ki.

Lapzártakor értesülünk, hogy Hatvan község képviselőtestülete vezető cikkünkben tett indítványunkat egyhangulag elfogadta. Felelős szerkesztőnk indítványára kimondotta, hogy a harctereken küzdött katonák neveit márványtablán örökíteni meg a tanácsterem falán.

A teherautóforgalom korlátozása.

A gyümölcs- és főzelékfélék szállítása szempontjából.

Irta: **Balogh István.**

Magyarország gyümölcs és főzeléktermelő vidéki városai: Nagykőrös, Kiskőrös, Kecskemét, Gyöngyös, már a múlt évben erőteljes mozgalmat indítottak a MÁV. érdekében korlátok közé szorított teherautóforgalom felszabadítása érdekében. Ez a mozgalom eddig eredményre nem vezetett és a hivatalos fórumokat a MÁV. érdekeinek védelméből kimozdítani nem lehetett.

Rövid néhány hónap választ el csupán bennünket attól, hogy ez a lánj pont ismét égető sebévé váljék az érdekelt termelők és kereskedőknek: legyen szabad tehát itt rámutatni egy-két olyan szempontra is, amelyet eddig kevéssé figyelembe nem vettek és amelyek egynémely vonatkozásban különös jelentőséget adnának a teherautóforgalom legalább részbeni engedélyezésének.

A gyümölcs és főzelékféléket az említett városokban főleg apró kis gazdaságok és mint melléktermékeket termelik. Babot kukorica között, zöldségféléket, paradicsomot szőlőkben, kertekben: kis tételekben, sok száz termelő hordja ezeket piacra, így a bevásárlást a napi piacokon kell a kereskedőnek végeznie. Ilyen bevásárlást csak nagyobb, pár ezer pengő forgatókével bíró kereskedő végezhet, akinek módja van arra, hogy az említett vidéki városban tároló- és csomagoló helyet béreljen az idény tartamára: emberet ott tartsa, a vasuti szállítás előnyeit teljes waggonrakományok indításával kihasználja tudja. Az ilyen kereskedő azonban éppen a nagyobb tételek egyöntetűsége érdekében uradalmaknál vásárol waggonárut, amikor az említett költségek mind elmaradhatnak, mert az uradalmi berendezések márkás minőségű árut biztosítanak.

A kistermelő piaci árujára igazi vevők a fővárosi kisebb gyümölcs és zöldségkereskedők, nyíltan kimondva, kofák: akik azonban annyi pénzzel, hogy waggonrakományt vásárolhassanak, nem rendelkeznek, de 10-15 mázsa gyümölcs- és zöldségtelét rendszerint vegyesen és egyszerre, meg tudnak vásárolni és az ilyen apránként összeszedett kis tételekért jobban is tudnak fizetni.

Ezeknek a kiskereskedőknek a működéséhez nélkülözhetetlen a másféltonnás gyorsjárata, jólrugózott teherautó, mely a tilalom előtti időkben, hogy mást ne emítsünk, olyan működési sugarat biztosított nekik, hogy Budapesttől egész Egerig eljutottak, ami 150 km. távolságot tesz ki. Feltártak tehát a kistermelők részére egy Budapest központtól nagyon jelentékeny távolságra eső olyan területet, amely eddig a főváros élelmezésében részt nem vett, de amelynek bekapcsolása során a főváros ellátása meny-

nyiségileg és minőségileg javult és biztosabb alapokra is helyeződött.

A kofák munkarendszerének csak a teherautó felel meg, mert 10 kofa együtt tudna talán egy waggon rakományt egyidejűleg kiállítani, de a leadóállomásuk már nem lehet közös, mert Budapesten is 10 felé vannak elszórva. A másfeltonás teherautóval jön be a kofa egy emberével és a sofőrrel; éjjel indul, hajnalban már a vidéki város piacán vásárol, az autón alszik, az autón hozza kosarait és zsákjait, melyekbe 5-6 féle áruját berakja, délelőtt 9-10 óra tájban már rohog vissza Pestre és délutánra már árulják is a kistermelő tőről 18-20 órával előbb szedett friss és üde termelvényeit.

Ezek a kofautók nem konkurensei a vasutnak, ezek előfutárai egy új termelési rend kialakulásának, mely még a waggonra jelentőségig eljutni nem bír, de amely a legjobb úton van, hogy erőteljes támogatással vasutképpé váljék. Ezek az autók nem a vásárcsarnokokban, hanem a pestkörnyéki sűrűn települt gyárvárosok, munkástelepek eldugott helyein értékesítik cikkeiket; fogyasztót szereznek, toboroznak olyan nagy tömegben ezeknek az egészséges és nagytömegű, amellet olcsó táplálékoknak, amelyeket ezen új élelmiszer vásártelep és teheráru pályaudvaroktól távolosó helyeken a villamosokon és „cekkerek”-ben szállító apró kofák kellő mennyiségben és jutányos áron nem tudnak és nem lennének képesek az igen szerény viszonyok között élő lakosság rendelkezésére bocsájtani.

Hogy mennyire nem komoly konkurensek ezek és hogy az általuk szállított árunak talán 10-15%-a sem megy el vasuton az ő működésük beszüntetése óta, azt több megfontolással közvetve bizonyítani is lehet.

Gyöngyösön, mikor ez a teherautóforgalom még nem volt korlátozva, a legnagyobb forgalom idején sem volt több ilyen kocsi, mint 15-20 db. Ha ezeket teljesen meg is rakták volna, ami nem történik meg sohasem az egyszerű csomagolás miatt; még akkor sem tett volna ki a szállított súly többet, mint 3 waggont. A gyümölcs és főzelékidény mintegy 10 piaci napjára számítva 120 waggonrakományt kellett volna tehát a korlátozás óta a MÁV. gyöngyösi állomásán többetbe venni, ehelyett, nemcsak hogy többet nem jelentkezett, de visszaesés volt az 1932. évi feladott waggonok számában. Tehát a 20 kofautó elmaradása a MÁV-nak előnyt nem hozott, sőt a MAVART-nak sem, mely gyöngyösi teherautóit be is szüntette.

Ezen tények indoka abban rejlik, hogy a kisvállalkozó nem tud a teherautó nélkül boldogulni. Ő maga és segítsége a teherautón ingyen lejöttek, a kasszát a zsebükben hozták, vettek, fizettek, mentek, 7-8 óra alatt elsőkézből jól és jót vásárolhattak, sokszor vettek főzelékfelét Hatvanban, dinnyet Csányon, vagy Hortón, gyümölcsöt Gyöngyösön, mert az autón mindezen községekbe számottevő kerülő nélkül elvitte őket. És ez az eszköz, hangsúlyozni kívánjuk, az ő anyagi viszonyaikhoz illően használható 10-15 mázsás tételek szállításánál, a vasut csak 50 mázsán felüli tételeknél és csak azok számára gazdaságos, akik jóval nagyobb méretekben üzik a kereskedelmet.

Miért fájhat az a termelőnek, hogy ezek az eddigiek szerint igen kis mennyiséget vásárló kofák elmaradnak piacaikról? Hiszen mennyiségileg igen kevés jelentőségűek az előadottak alapján általuk felvett termelvények?

Azért fáj a gazdának az ő elmaradásuk, mert ha keveset is vettek, de jól fizettek; segítettek az árakat tartani, kicsiny de jó minőségű tételekért igen jó árat tudtak megadni és nagy számuknál fogva, meg vásárlási kényszerük folytán tényleg képesek voltak a piac hangulatát kedvezően befolyásolni. Elmaradásuk többéves kapcsolati megszűnésnek személyi vonatkozásain túl magával hozta a vidéki városok piacainak teljes ellanykulását; a kis- és nagytermelőknek a nagykereskedői szindikátusoknak való kiszolgáltatását, kik a múlt idényben is büszkén vették a mellüket nagylelkűen megvásárolva az uborka és zöldbab mázsáját azon 2 pengőért, mázsánként, melyeket ők exportprémiumként az államtól kaptak. Másszóval ingyen uborkát vettek, mert a nyomorúságos vételárat az államkasszából kapták, melynek ürességeért a kisemberek holmiai dobra kerülnek.

Az autóforgalomnak a MÁV. érdeklében történt korlátozása a MAV. forgalmát nem emelte, de ugyanez a korlátozás megszabadította a nagy szindikátusokat az ő egyedüli komoly versenytársaiktól is; a termelők ki lettek szolgáltatva a nagykereskedők kizárólagos uralmának; a fővárosi piacok a csarnoki vizsonteladók és bizományosok árpoltikájának, mely hogy teljes egészében nem érvényesülhet, az őstermelői igazolvánnyal és lovas ígéval manipuláló pestkörnyéki termelőknek köszönhető.

Pedig lehetne ezen a dolgon segíteni. Tényleg kereskedőknek iparhatósági úton meghatározott útvonalakra és meghatározott időpontokra igazolványt kiállítani, mely feljogosítja őket bérteherautó használatára. Ezeket az igazolványokon, melyek keményebb papírosból készülnének, a pesti vámok és a bevásárló városok vámkezelői jegycsiptetőjükkel a vonatkozó kiskocskát villamosjegy mintájára kilyukasztanák és ezzel minden visszaélés meg is szűnne. A MÁV. semmiképp sem károsodna, mert a leállítás sem nyert semmit, de nyerne a mezőgazdaságl termelés az árak javulásával, a forgalom növekedésével, az állam az inémt felemelt teherautóadóval, benzinkincstári haszonrészesedéssel, pár 100 állástalan sofőr legalább nyáron kenyérhez jutna stb.

Nyerne a Főváros és környéke élelmezése minőség és árak tekintetében kényelmesebb beszerzési lehetőség nyújtásával.

De nem nyerne az exportprémiummal támogatott nagykereskedelem és kivétel szindikátusok. S ők lesznek olyan okosak, hogy az eddig elmondottakat logikus érveléssel abszurdumnak minősítsék és a MÁV. érdeket előtérbe tolva a maguk hegemoniáját az 1933. évre is éntellenül biztosítsák.

A szerkesztésben résztvesznek:

Egerben: Dr. Erlacsi Sándor. Gyöngyösön: Dr. Katrics Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Végli József
Hevesen: Figlár Géza, Pásztón: vitéz dr. Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dig Vilmos. Hatvan, Telefon: 85.

Társszerkesztő: Balogh István Gyöngyös.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére Hatvanba küldendők.

Hirdetések dijszabás szerint.

MEGHÍVÓ.

Az Apcvidéki Kőbányák Részvénytársaság

az 1933. évi március hó 8-án déli fél 2 órakor Budapesten a Pannónia Szálloda (VIII., Rákóczy u. 5. sz.) külön termében tartja

rendes évi közgyűlését,

amelyre a részvényesek az alapszabályok 13. §-ára való figyelmeztetéssel meghívottnak. — A közgyűlésen résztvenni, illetőleg szavazati jogát gyakorolni óhajtó részvényesek részvényeiket Egerben, a társaság központi irodájában (Vármegyeháza) tartoznak letétbe helyezni.

Tárgysorozat.

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentései az 1932. üzletévről.
2. Az 1932. évi zárószámadás megvizsgálása, az évi mérleg megállapítása, határozathozatal a nyereség felosztása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában.

Az igazgatóság.

Mérlegszámla.

VAGYON. Pénztárkészlet 4.097'70 P. M. kir. Postatakarékpénztár 1.397'98 P. Pénzintézeteknél elhelyezett tőkék 56.082'00 P, összesen 61.577'68 P. Beruházások, iparvasut, gépek, mozdonyok, drótkötél-pálya stb. 212.796'42 P. Ingatlan 400'00 P. Előlegek 312'00 P. Üzemanyagkészlet 2.249'96 P. Kőárúkészlet 60.352'00 P. Adósok folyószámlán 53.644'34 P. összesen 391.332'40 a. pengő.

TEHER. Részvénytőke 225.000'00 P. Tőketartalék 23.256'00 P. Tartalékalap 27.206'08 P. Hitelezők folyószámlán 102.381'25 P. Fel nem vett osztlék 766'83 P. 1931. évi nyereségáthozat 1.611'75 P. 1932. évi nyereség 11.120'94 P, összesen 391.332'40 a. pengő.

Veszteség-nyereség számla.

VESZTESÉG. Termelési költségek 226.061'09 P. 1931. évi nyereség áthozat 1.611'75 P. 1932. évi nyereség 11.120'94 P, összesen 238.793'78 a. pengő.

NYERESÉG. 1931. évi nyereségáthozat 1.611'75 P. Áruszámlán 1932. évi bruttó jövedelem 237.182'03 összesen 238.793'78 a. pengő.

Kivonat az alapszabályokból.

13. §. Szavazati joggal csak azon részvényes bír, ki részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt 3 nappal a közgyűlés megtartására kitűzött idő előtt az igazgatóság által a hirdetményben megjelölt helyek valamelyikén leteszi. A letett részvényekről a részvényes névreszóló, a letett részvények és az ezek alapján gyakorolható szavazatok számát feltüntető igazolványt kap, mely csak az abban megnevezett személy, vagy igazolt meghatalmazottja részére bír érvénnyel. A letétbehelyezett részvények csak a közgyűlés befejezésével az elismervény visszaadása ellenében adhatók ki.

19. §. A hirdetményben napirendre nem tű. ött tárgyak felett sem tanácskozni, sem határozni nem lehet.

A részvényesek által beadott indítványok csak akkor tárgyalhatók a rendes közgyűlésen, ha azok legkésőbb a számadási év december hó 31-ig az igazgatóságához írásban beadattak. Kivételt képeznek a rendkívüli közgyűlés összehívását célzó indítványok, melyek a közgyűlés berekesztéséig előzetes jelentés nélkül is előterjeszthetők.

A jó gazda tudja, mi kell : mindig kikel !

Magyar Magtenyésztési r. t.

Budapest-Monor

KÖZPONTJA : B U D A P E S T, IV. SZÉP-U. 1. SÜRGÖNYCIM : GRANÁRIUM.

MONORI MAGKERESKEDÉSE : B U D A P E S T, IV. K O S S U T I L. U. 3.

TELEFON : AUT. 86—8—60.

ŐSZI ÁRJEGYZÉK K I V Á N A T R A I N G Y E N É S B É R M E N T V E.

Bindfeld Márk és fiai
részvénytársaság
 épületfa kereskedő cégnél
 a legmodernebb kivitelű
 cementárúk és műkövek
 beszerezhetők.
Hatvan. Telefon 30.

Blumenthal Béla
 épületfa-kereskedése és
 cementgyára.
Hatvan. Telefon 29.
 Elsőrendű cementárúk!
 Mindennemű építőanyag:
 cement, tegla, cseréj, nacl, kőpor stb.
 a legjobb minőségben kapható.

"Orion"
 elsőrendű rádió készülékei
Fuchs Lajos
 kerületi képviselő
 üzletében kaphatók. Telefon 108.

**Eladó gyümölcsfa-
 oltványok**
 KESERŰ BÁLINT iskolájában, Pusztamonostor, Szolnok megye. (A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.) Alma, körte, szilva, kajszli, cseresznye, meggy, dió, eperfa magról, vadkörte és vadalma, két éves csemeték. Versenyképes minőség és árak. Árjegyzéket kívánatra küldök. látogatókat szívesen fogadok. Telepem közvetlenül a pusztamonostori vasútállomás mellett van.

Minden városban
 és minden faluban tudják, hogy milyen kellemes és előnyös megszállni.
BUDAPESTEN a
BRISTOL SZALLÓBAN.
 Előzékeny kiszolgálás.
 Kellemesen fűtött szoba. Kitűnő ellátás.
 Naponként és személyenként 12. — P.-ért.

Központiroda:
Horváth Mihály ucca 774.
Nagy és kisméretű!
géptegla, hornyoltcserép!
 A hatvani Gyártéglá és Cserépgyár r-t. hatvani gyártelében kitűnő minőségű.
 Nagyméretű tegla Hornyoltcserép
 Kisméretű " Gémecserép
 TELEFON: VIDEKI
 Központi-rodán 22. vizonteladókát
 Gyártéglá 31. keresünk
**Olcsó áron,-
 részletfizetéssel kapható!**

Bell Miklós
 tégla és
 cserépgyára.
Mátraderecske.
 A gondos háziasszonynak
csüörtőkön
 első teendője, hogy felkeresse
HAJDU ÁRMIN
üzletét,

Standard
rádiókészülékek
Illés Béla
 rádiószaküzletében.
 Eger. Telefon: 230.

ahol friss pörkölésű elsőrendű
kávét
 kap igen jutányos áron! -- Denaturált szesz nagyban és kicsinyben! -- Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök! Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer próbálja meg.

ASBESTPALA-ÉRTÉKESITŐ K. F. T.
 „NAGYVILÁGNYUGLAKI” EGYESÜLT IPARI-ÉRTÉKESÍTŐ R. T. — MISKOLCI ÉS TÁRSÁ ASBESTCEMENTPALAGYÁR E. T.
PALAGYÁRTMÁNYAINAK KÖZPONTI ELADÁSI IRODÁJA: Budapest, V. Vilmos császár-út 32.
 Sargány-cs. PALAKÖZPONT Gyár: PISZKEN (Észtergom m.) Telefon: 274 39.
 A legjobb és legbiztosabb tetőfedőanyag, amely soha javítást nem igényel, a tűz, fagy és vihart álló
„TERRENOL” és a ** „UGLAKI” ASBESTCEMENTPALA!
 Kerületi képviselő HATVANBAN: Blumenthal Béla fakereskedő.